

Sygn. akt XV C 240/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Małgorzata Misiurna

Protokolant : st. sekr. sądowy Anna Kowalczuk-Diaków

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2014 r. w Gdańsku

sprawy z powództwa Banku (...) S.A w W.

przeciwko J. B.

o zapłatę

utrzymuje w mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z dnia 2 stycznia 2013r. wydany przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie INc 440/12 w stosunku do pozwanej J. B.

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. w W. wniósł pozew przeciwko M. K. i J. B. domagając się orzeczenia nakazem zapłaty, iż pozwani mają zapłacić powodowi solidarnie kwotę 109.016,88 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 grudnia 2012 r. wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazał, iż M. K. podpisał jako wystawca weksel własny in blanco, który zabezpieczał spłatę wierzytelności wynikającej z umowy nr (...) o pożyczkę w E. z dnia 24 czerwca 1997 r. Pozwana J. B. dokonała poręczenia wyżej wymienionego weksla. Zobowiązanie pozwanych na dzień 10 października 2012 r. wynosi 109.016,88 zł. Pozwany M. K. nie spłacił zaciągniętej pożyczki, w związku z czym weksel został wypełniony na kwotę odpowiadającą wysokości roszczeń powoda. W dniu 10 października 2012 r. pozwani zostali wezwani do wykupu weksla, a w dniu 30 listopada 2012 r. ponownie wezwani do zapłaty oznaczając termin płatności weksla na dzień 7 grudnia 2012 r.

W dniu 2 stycznia 2013 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie XV Nc 440/112 zgodnie z żądaniem pozwu (k. 57).

Pozwana wniosła zarzuty od powyższego nakazu zapłaty (k.95-102) domagając się uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana podniosła, iż roszczenie powoda jest przedawnione. Termin przedawnienia wynosi 3 lata. Aneksy do umowy, o których pozwana nie wiedziała, a które przedłużyły okres trwania pożyczki nie mogły znaleźć zastosowania wobec pozwanej. Poręczenie stało się wymagalne po roku od jego udzielenia, tj. 21 listopada 2001 r. i przedawniło się po upływie 3 lat. Przyjęcie innego rozumowania stanowiłby nadużycie prawa podmiotowego (art.5 k.c.). Wierzyciel nie może uzupełnić weksla, jeżeli zobowiązanie, które zabezpieczał uległo przedawnieniu.

Pozwana podniosła także, iż działała pod wpływem błędu określonego w art. 84 k.c. Pracownik banku przedstawił jej jedynie umowę główną dotyczącą pożyczki z dnia 24 czerwca 1997 r., która opiewała na kwotę 9.400 zł oraz

deklarację wekslową. Pozwana była przeświadczona, iż poręcza jedynie kwotę wskazaną w umowie nie wiedząc o żadnych aneksach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24.06.1997 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A. a M. K. została zawarta umowa pożyczki w E. nr (...). Zgodnie z powyższą umową pożyczkobiorca mógł się zadłużać do wysokości przyznanego limitu wynoszącego 9.400 zł. Spłata pożyczki w całości lub w części odnawiała o dokonaną spłatę kwotę limitu i umożliwiała ponowne wykorzystanie pożyczki w ramach przyznanego limitu.

Aneksem nr (...) z dnia 8.02.1999 r. do umowy o pożyczkę w(...) nr (...)z dnia 24.06.1997 r. od dnia 9.02.1999 r. limit pożyczki uległ zmianie i wynosił 25.000 zł. Aneksem nr (...) z dnia 3.04.2000 r. limit pożyczki w (...) został podwyższony do kwoty 50.000 zł. Aneksem nr (...) z dnia 20.11.2000 r. limit pożyczki w (...) nr (...) uległ zmianie i został podwyższony do kwoty 90.000 zł.

Aneksami nr (...) z dnia 30.06.2006 r., nr (...)z dnia 1.08.2007 r., nr (...)z dnia 30.06.2009 r., nr (...) z dnia 29.06.2009 r. i nr (...) z dnia 30.06.2011 r. zmieniono oprocentowanie pożyczki.

dowód: umowa z dnia 24.06.1997 r. o pożyczkę w (...) k.11-12, aneks nr (...) z dnia 8.02.1999 r. k.16, aneks nr (...) z dnia 3.04.2000 r. k.17-18, aneks nr (...) z dnia 20.11.2000 r. k.19-20, aneks nr (...) z dnia 30.06.2006 r. i k.21-22, aneks nr (...) z dnia 1.08.2007 r. k.23, aneks nr (...) z dnia 30.06.2009 r. k.24, aneks nr (...) z dnia 29.06.2009 r. k.25, aneks nr (...) z dnia 30.06.2011 r. k.26,

W dniu 20.11.2000 r. pożyczkobiorca M. K. wystawił weksel własny in blanco, a J. B. poręczyła ten weksel za wystawcę.

dowód: kserokopia weksla k. 49

Zgodnie z deklaracją do weksla in blanco z dnia 20.11.2000 r. M. K. złożył do dyspozycji Banku (...) S.A. weksel własny (3 sztuki), który bank miał prawo wypełnić na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami, prowizją i innymi należnościami banku w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty całości lub części pożyczki. Bank miał prawo opatrzyć weksel datą płatności według własnego uznania. Pożyczkobiorca i poręczyciel zobowiązali się do informowania banku o zmianie adresu. Deklarację do weksla in blanco podpisał pożyczkobiorca M. K. i poręczycielka J. B..

dowód: deklaracja do weksla in blanco z dnia 20 listopada 2000 r. k.10,

Weksel i deklaracja wekslowa zostały podpisane przez J. B. w powodowym banku – w siedzibie oddziału przy ul. (...) w G.. Poręczyciel był legitymowany przez pracowników banku. Nie było możliwości, aby weksel lub inny dokument został podpisany przez poręczyciela poza bankiem, np. w miejscu zamieszkania i następnie przyniesiony do banku.

dowód: zeznania świadków na rozprawie w dniu 28.10.2014 r.: K. H. czas 00:07:18 – 00:28:06, A. K. czas 00:28:06 -00:58:06,

Pismem z dnia 3.01.2012 r. Bank (...) S.A. w związku z brakiem spłaty zadłużenia przeterminowanego wypowiedział M. K. umowę rachunku bankowego. Okres wypowiedzenia upływał z ostatnim dniem kalendarzowym drugiego miesiąca następującym po miesiącu, w którym wypowiedzenie zostało doręczone.

dowód: wypowiedzenie umowy rachunku bankowego z dnia 3.01.2012 r. k.157

Bank wypełnił weksel in blanco wystawiony przez M. K. i poręczony przez J. B. na kwotę 109.016,89 zł z terminem płatności 7.12.2012 r.

dowód: kserokopia weksla k. 49

Pismami z dnia 10.10.2012 r. powodowy bank wezwał M. K. i J. B. do wykupu weksła opiewającego na kwotę 109.016,88 zł, którego termin płatności oznaczono na dzień 24.10.2012 r.

dowód: wezwania do wykupu weksła z dnia 10 .10.2012 r. k.31-34,

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznania świadków A. K. i K. H..

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. K. i K. H., które są szczere, konsekwentne i zgodne z dowodami z dokumentów. Świadkowie byli pracownikami powodowego banku w czasie dokonania przez pozwaną poręczenia wekslowego. Świadek K. H. od 2004 r. nie pracuje już w banku, wobec czego nie można jej zarzucić, iż składając zeznania kierowała się lojalnością wobec pracodawcy.

Wiarygodne są także zeznania świadka R. D., które są zgodne z dowodami z dokumentów. Świadek nie miał jednak żadnej wiedzy na temat poręczenia dokonanego przez pozwaną J. B..

Oceniając zeznania pozwanej J. B. Sąd miał na względzie, iż przedstawiała ona swoje stanowisko procesowe. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej co do tego, iż nie podpisywała w oddziale banku weksła i deklaracji wekslowej, ponieważ z zeznań świadków K. H. i A. K. wynika, iż nie było możliwości, aby weksel lub deklaracja wekslowa zostały podpisane poza oddziałem banku i następnie do niego dostarczone. W tej sytuacji Sąd uznał zeznania pozwanej za wiarygodne jedynie w zakresie, w którym nie pozostają one w sprzeczności z innymi wiarygodnymi dowodami, tj. dowodami z dokumentów i zeznaniami świadków K. H. i A. K..

Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty nie znajdując podstaw do kwestionowania ich wiarygodności, a których autentyczność nie była także kwestionowana przez strony.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Nakaz zapłaty wydany wobec M. K. uprawomocnił się. Zarzuty wniosła tylko pozwana J. B., nie mogły jednak one skutkować uchynieniem nakazu zapłaty i oddaleniem powództwa.

Zgodnie z art. 30 ustawy Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 Nr 37, poz. 282) zapłatę weksłu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu. Art. 32 ustawy Prawo wekslowe stanowi, iż poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Poręczenie jest dodatkowym zobowiązaniem wekslowym, które umacnia gwarancyjną funkcję weksła. Jest ono definiowane jako przyjęcie odpowiedzialności przez poręczającego wobec każdego posiadacza weksła za zobowiązanie wekslowe. Zobowiązanie poręczyciela wekslowego cechuje abstrakcyjność, nie zależy ono od ważności umowy łączącej poręczyciela z osobą, za którą poręcza, a wręcz od istnienia tej umowy. Poręczenie wekslowe jest zobowiązaniem solidarnym, bezwarunkowym i nieodwołalnym. Poręczenie może być skutecznie złożone na każdym wekslu, w tym na wekslu in blanco. Poręczenia wekslowego może udzielić zarówno osoba trzecia jak i osoba już zobowiązana wekslowo. W charakterze poręczycieli może występować kilka osób. Rozumieć to należy w tym sensie, że w jednym stosunku wekslowym mogą być poręczyciele za różnych dłużników wekslowych, jak również, iż za jednego dłużnika może poręczyć kilku poręczycieli, którzy odpowiadają solidarnie wobec wierzyciela wekslowego. Poręczenie wekslowe może być dokonane wyłącznie przez złożenie podpisu na wekslu lub na przedłużku wraz z jednoczesnym oświadczeniem „poręczam”, „aval”, „gwarantuję” lub równoznacznego. Poręczyć można jedynie za osobę zobowiązaną wekslową. Poręczyciel powinien wyraźnie wskazać za kogo udziela poręczenia. Błąd poręczyciela wekslowego co do osoby wystawcy weksła własnego in blanco nie zwalnia poręczyciela od odpowiedzialności wekslowej (por. System Prawa

Prywatnego, Tom 18, Prawo papierów wartościowych pod redakcją Andrzeja Szumańskiego C. H. Beck, Warszawa 2005, str. 241-248).

Poręczyciel może w razie udzielenia poręczenia na wekslu niepełnym w chwili wystawienia (in blanco) dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi jaka była w istocie treść porozumienia stron oraz, że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.10.1963 r. w sprawie II CR 249/63, OSN 1964 Nr 10, poz. 208, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r. w sprawie II CSK 360/08, LEX nr 584726).

Strona pozwana przyznała, iż złożyła własnoręczny podpis na wekslu i deklaracji wekslowej z dnia 20.11.2000 r.

Pozwana podniosła, iż poręczyła tylko zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki kwoty 9.400 zł, okoliczność ta nie została jednak w żaden sposób wykazana. Deklaracja do weksla in blanco i weksel in blanco zostały podpisane przez pozwaną w dniu 20.11.2000 r., ponieważ w związku z zawarciem aneksu nr (...) z dnia 20.11.2000 r. podwyższającego limit pożyczki do kwoty 90.000 zł bank zażądał od pożyczkobiorcy dodatkowych zabezpieczeń. W aneksie nr (...) z dnia 20.11.2000 r. do umowy pożyczki wprost wskazano, iż zabezpieczenie spłaty pożyczki stanowi weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową wystawioną przez pożyczkobiorcę, poręczony przez J. B. (por. k.19). Pozwana nie udowodniła, iż nie została zapoznana z aneksem nr (...) z dnia 20 listopada 2000 r. i pozostawała w błędzie co do kwoty poręczenia. Twierdzenia pozwanej, iż podpisała weksel i deklarację wekslową poza oddziałem banku jest nie udowodnione. Z zeznań świadków na rozprawie w dniu 28.10.2014 r.: K. H. (czas 00:13:22) i A. K. (czas 00:35:00) wynika iż poręczyciel był legitymowany przez pracowników banku i nie było możliwości, aby weksel i deklaracja wekslowa zostały podpisane poza bankiem i następnie dostarczone do oddziału.

Należy zaznaczyć, iż brak określenia na wekslu, do jakiej kwoty zostało udzielone poręczenie, stwarza jedynie domniemanie, że poręczenie zabezpiecza całą sumę wekslową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r. w sprawie III CSK 196/10, LEX nr 785277).

W podpisanej przez pozwaną deklaracji wekslowej brak jest jakiegokolwiek kwotowego ograniczenia odpowiedzialności wekslowej poręczyciela. Zgodnie z deklaracją wekslową (k.10) bank miał prawo wypełnić weksel własny na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami, prowizją i innymi należnościami banku w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty całości lub części pożyczki. Bank miał prawo opatrzyć weksel datą płatności według własnego uznania. Jeśliby poręczyciel chciał odpowiadać tylko do określonej kwoty winien zadbać, aby takie ograniczenie zostało umieszczone w deklaracji wekslowej. W braku takich zastrzeżeń odpowiada jako poręczyciel wekslowy bez ograniczeń.

W orzecznictwie i doktrynie wskazuje się, iż jeśli weksel in blanco sporządzony jest na blankiecie wekslowym zawierającym uiszczoną opłatę skarbową nie oznacza to, iż weksel nie może być wypełniony na kwotę wyższą niż to wynika z wysokości opłaty skarbowej, jeżeli uprawnienie do wpisania takiej kwoty wynika z zawartego porozumienia oraz odpowiada rzeczywiście powstałemu zobowiązaniu (por. Izabela Heropolitańska, Weksel w obrocie gospodarczym, Warszawa 1994 r., str. 41). Zatem poręczenie na blankiecie wekslowym zawierającym opłatę skarbową nie stworzyło ograniczenia kwotowego odpowiedzialności pozwanej.

Pozwana podniosła także zarzut przedawnienia roszczenia.

Zgodnie z art.70 Prawa wekslowego termin przedawnienia roszczenia wekslowego wynosi 3 lata od dnia płatności weksla.

Czym innym jest przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego, a czym innym przedawnienie wekslowe. Obie instytucje różnią się istotnie między innymi, co do początku biegu przedawnienia. Termin przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie z regułą art. 120 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne. Początek biegu terminu przedawnienia roszczenia z weksla własnego skierowanego przeciwko wystawcy weksla własnego, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 ustawy z 1936 r. -

Prawo wekslowe, liczy się od dnia płatności weksla. Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco. Przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Przedawnienie roszczenia z weksla wręczonego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego. Treścią upoważnienia zawartego w deklaracji wekslowej towarzyszącej wystawieniu weksla in blanco, wręczonego dla zabezpieczenia określonego roszczenia, jest objęte uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Odnosi się to również do przypadków użycia w deklaracji wekslowej zwrotu przewidującego możliwość wypełnienia weksla w każdym czasie oraz opatrzenia go datą płatności według uznania wierzyciela. Nie ulega wątpliwości, że ciężar dowodu, iż weksel in blanco wypełniono w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku wekslowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lipca 2014 r., I ACa 21/14 LEX nr 1504408).

Jako termin zapłaty weksla in blanco powód wpisał na wekslu datę 7 grudnia 2012 r. Pozew został wniesiony w dniu 14 grudnia 2012 r., a zatem przed upływem 3-letniego terminu przedawnienia. Roszczenie powoda ze stosunku podstawowego, zabezpieczonego wekslem gwarancyjnym także nie uległo przedawnieniu. Aneks nr (...) z dnia 20.11.2000 r. nie zawierał ograniczenia czasowego trwania umowy pożyczki w (...). Nie było określonego terminu do kiedy pożyczka ma być spłacona. Kolejne aneksy do umowy pożyczki z lat 2006 - 2011 (k.21-26) zmieniały jedynie wysokość oprocentowania pożyczki, lecz nie przewidywały do kiedy umowa ma trwać. Wypowiedzenie umowy rachunku bankowego pożyczkobiorcy M. K. nastąpiło dopiero w styczniu 2012 r. Pożyczkobiorca był zobowiązany do spłaty zadłużenia po upływie okresu wypowiedzenia i rozwiązaniu umowy. Zatem roszczenie powoda ze stosunku podstawowego także nie było przedawnione.

Reasumując, zarzuty pozwanej do nakazu zapłaty nie mogły skutkować uchYLENIEM nakazu zapłaty i oddaleniem powództwa w jakimkolwiek zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd na mocy art.32 ustawy Prawo wekslowe, art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 2 stycznia 2013 r.

{KONIEC}